

Fordonsrelaterade skulder

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:176 Fordonsrelaterade skulder och två motioner som väckts med anledning av propositionen och sju motioner från den allmänna motionstiden 2012 och 2013.

Propositionen innehåller förslag till en ny lag om rätt att ta fordon i anspråk för betalning av fordringar på vissa skatter och avgifter. Syftet med lagen är att dels minska de restförda fordonsrelaterade skulderna till det allmänna, dels minska incitamentet att använda s.k. fordonsmålvakter. Genom att låta en fordonsmålvakt, normalt en person utan utmättningsbara tillgångar, stå som registrerad ägare för ett fordon kan den civilrättslige ägaren och brukaren undandra sig det betalningsansvar som följer av ett fordonsinnehav. Det allmänna ska, genom Kronofogdemyndigheten, kunna ta i anspråk ett fordon som föranleder debitering av vissa fordonsrelaterade skatter och avgifter. Det föreslås också ändringar i lagen om flyttning av fordon i vissa fall som innebär att felparkerade fordon, vars registrerade ägare har sådana obetalade och förfallna skulder uppgående till visst belopp, ska få flyttas och att fordonet inte behöver återlämnas till ägaren förrän alla dessa skulder och kostnader i samband med flytten är betalade.

Den nya lagen och de övriga författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår samtliga motionsförslag.

I betänkandet finns två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Regeringens lagförslag	6
Fler förslag om fordonsrelaterade skulder	10
Hinder mot registrering av minderåriga	13
Reservationer	15
1. Fler förslag om fordonsrelaterade skulder, punkt 2 (S, SD, V)	15
2. Hinder mot registrering av minderåriga, punkt 3 (S, V)	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionerna	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter,
2. lag om ändring i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:176 punkterna 1 och 2 samt avslår motionerna

2012/13:C285 av Emma Carlsson Löfdahl (FP),

2012/13:C300 av Jan Lindholm och Maria Ferm (båda MP),

2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena 1–3,

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 40,

2013/14:C346 av Emma Carlsson Löfdahl (FP) och

2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 38.

2. Fler förslag om fordonsrelaterade skulder

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 4,

2013/14:C6 av Markus Wiechel (SD) och

2013/14:C7 av Veronica Palm m.fl. (S).

Reservation 1 (S, SD, V)

3. Hinder mot registrering av minderåriga

Riksdagen avslår motion

2013/14:C465 av Yilmaz Kerimo (S).

Reservation 2 (S, V)

Stockholm den 29 april 2014

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Marta Obminska (M), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD), Marianne Berg (V) och Lars Eriksson (S).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2013/14:176 Fordonsrelaterade skulder. Propositionen har sin bakgrund i följande.

Den 28 maj 2009 inkom Transportstyrelsen och Kronofogdemyndigheten gemensamt med rapporten Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av bilmålvakter. Näringsdepartementet vidareutvecklade Transportstyrelsens och Kronofogdemyndighetens förslag i promemorian Fordonsrelaterade skulder (Ds 2012:7). Både rapporten och promemorian har remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 9 juni 2011 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå vissa bestämmelser om skatte- och avgiftsupptag vid användandet av vissa vägar (dir. 2011:47). Regeringen beslutade den 14 juni 2012 om ett tilläggsdirektiv (dir. 2012:65) till utredningen med uppdrag att lämna författningsförslag avseende det europeiska systemet för elektroniska vägtullar. Utredningen redovisade i september 2012 delbetänkandet Avgifter på väg och elektroniska vägtullsystem (SOU 2012:60). I februari 2013 redovisade utredningen sitt slutbetänkande Trängselskatt – delegation, sanktioner och utländska fordon (SOU 2013:3). I slutbetänkandet föreslås bl.a. att de föreslagna reglerna i Ds 2012:7 även ska omfatta trängselskatt och infrastrukturavgift. Båda betänkandena har remissbehandlats.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 till detta betänkande och regeringens lagförslag i bilaga 2. Lagrådet har yttrat sig över de lagförslag som har arbetats fram inom Regeringskansliet.

Utskottet behandlar också två motioner som väckts med anledning av propositionen och sju motioner från den allmänna motionstiden 2012 och 2013. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsförslagen.

Bakgrund

Att äga ett fordon för med sig såväl ett offentligrättsligt som ett civilrättsligt ansvar inom ett flertal områden. Av särskilt intresse i detta sammanhang är skyldigheten för fordonets ägare att betala fordonsskatt samt, i förekommande fall, felparkeringsavgifter och trängselskatt. Enligt Kronofogdemyndighetens register har ett stort antal gäldenärer fordonsrelaterade skulder till det allmänna.

Många av de fordonsrelaterade skulderna hos Kronofogdemyndigheten hänför sig till personer som kan rubriceras som s.k. fordonsmålvakter. Med fordonsmålvakter avses sådana personer som är antecknade som ägare av ett fordon i vägtrafikregistret (den registrerade ägaren), i stället för den som faktiskt äger (den civilrättslige ägaren) och/eller brukar fordonet. Syftet med att anlita en fordonsmålvakt är att den civilrättslige ägaren till fordonet ska kunna undandra sig det ekonomiska ansvar som följer av ett fordonsinnehav, dvs. ansvaret för exempelvis skatter, trafikförsäkring och eventuella felparkeringsavgifter.

En fordonsmålvakt är ofta oanträffbar när man söker honom eller henne. Det förekommer att fordonsmålvakten är folkbokförd hos en annan person eller är skriven utomlands. Fordonsmålvakten saknar ofta utmätningbara tillgångar och är därmed okänslig för de påtryckningsmedel i form av böter, avgifter och verkställningsåtgärder som kan komma i fråga för den som inte har fullgjort sina skyldigheter beträffande fordonet. I en utmätningssituation är det inte heller troligt att det fordon som fordonsmålvakten står som registrerad ägare till kan utmätas för betalning av målvaktens skulder, eftersom denne ofta invänder att den civilrättslige ägaren är en annan. Detta innebär normalt att fordonet inte kan utmätas.

I de fall som det, genom Kronofogdemyndighetens utredning, kan konstateras att en person enbart står som registrerad ägare och att den civilrättslige ägaren är en annan, kan fordonet inte utmätas för de skulder som uppkommer genom användning av fordonet. Debiteringarna för fordonet på den registrerade ägaren fortsätter dock. Det förekommer även att Kronofogdemyndigheten upptäcker att fordon anmälts avställda för att undvika

nya debiteringar av fordonsskatt. Användandet av fordonen fortsätter emellertid och de körs då avställda och oförsäkrade. De nya skulder som i dessa fall kan uppkomma är felparkeringsavgifter och trängselskatt.

Gällande rätt

Bestämmelser om registrering av ägar- och fordonsuppgifter m.m. finns i lagen (2001:558) om vägtrafikregister och förordningen (2001:650) om vägtrafikregister. Registreringsmyndighet är Transportstyrelsen. Av 5 § lagen om vägtrafikregister framgår att vägtrafikregistret bl.a. har till ändamål att tillhandahålla uppgifter om fordonsägare för sådan verksamhet som staten eller en kommun ansvarar för (t.ex. uppbörd av fordonsskatt eller felparkeringsavgifter), för trafiksäkerhets- eller miljöändamål och för att förebygga brott i den allmänna omsättningen av fordon.

Bestämmelser om fordonsskatt finns i vägtrafikskattelagen (2006:227) och lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt. Enligt 2 kap. 4 § vägtrafikskattelagen är ägaren av fordonet skattskyldig. Som ägare av ett fordon anses den som är antecknad i vägtrafikregistret som ägare eller den som bör vara antecknad som ägare.

Bestämmelser om trängselskatt finns i lagen (2004:629) om trängselskatt. Enligt 8 § är ägaren av fordonet skattskyldig. Som ägare anses den som, när skattskyldigheten inträder, är eller bör vara upptagen i vägtrafikregistret som ägare. I likhet med vad som gäller för fordonsskatt är det alltså ägaren enligt vägtrafikregistret som är skattskyldig, även om det skulle framkomma att den civilrättslige ägaren är någon annan.

Bestämmelser om felparkeringsavgifter finns i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift. Den som överträder föreskrifter om stannande och parkering i trafikförordningen (1998:1276), eller i föreskrifter meddelade med stöd av förordningen, är enligt 2 § lagen om felparkeringsavgift skyldig att betala en felparkeringsavgift och kan således åläggas att betala genom en parkeringsanmärkning enligt 5 §. Fordonets ägare ansvarar enligt 4 § för att felparkeringsavgiften betalas och med fordonets ägare avses den som när överträdelsen skedde var antecknad som fordonets ägare i vägtrafikregistret.

Bestämmelser om flyttning av fordon finns i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall. I 2 § första stycket bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om rätt för statlig eller kommunal myndighet att flytta fordon i särskilt angivna fall, när det behövs för ordningen och säkerheten i trafiken eller av naturvårdsskäl.

Ett fordon är lös egendom och kan således utmätas enligt 4 kap. 17 § utsökningensbalken om det framgår att egendomen tillhör gäldenären. Med formuleringen avses den civilrättslige ägaren. Den omständigheten att den betalningsskyldige är registrerad ägare till fordonet i vägtrafikregistret utgör inte något avgörande bevis för äganderätten. Däremot är det en vik-

tig omständighet att beakta: om det i samband med utmätning framkommer ytterligare någon omständighet som styrker att gäldenären äger fordonet, kan utmätning ske.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en ny lag genom vilken fordon ska kunna tas i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter.

Regeringen föreslår att rätten att ta i anspråk ett fordon ska gälla för fordringar på avgifter enligt lagen om felparkeringsavgift, trängselskatt eller avgift enligt lagen om trängselskatt, fordonsskatt och avgifter avseende fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen, och skatter och avgifter enligt lagen med särskilda bestämmelser om fordonsskatt. Vid indrivning av sådana fordringar ska Kronofogdemyndigheten få besluta att ta i anspråk det fordon som skatten eller avgiften avser för betalning av gäldenärens skuld om gäldenären saknar utmätningssbara tillgångar som räcker till betalning av skulden, och fordonet inte tillhör eller kan anses tillhöra gäldenären enligt bestämmelserna i utsökningsbalken. I fråga om ianspråktagande ska i övrigt bestämmelserna om utmätning i utsökningsbalken tillämpas. Det som föreskrivs i annan lag om utmätning ska även tillämpas för ianspråktagande. Om Kronofogdemyndigheten beslutar att ta ett fordon i anspråk, föreslår regeringen vidare att uppgift om det ska antecknas i vägtrafikregistret för att en eventuell köpare ska kunna få kännedom om att fordonet kan komma att tas i anspråk.

I propositionen föreslås också att regeringen ska få meddela föreskrifter om ytterligare en flyttningsgrund utöver den som finns i 2 § lagen om flyttning av fordon i vissa fall. Fördelarna med ytterligare en möjlighet till flyttning och omhändertagande av ett fordon är att den enskildes obetalda skulder kan bli betalda och att det inte blir lika attraktivt att bruka ett fordon som är belastat med fordonsrelaterade skulder om det finns en risk att man blir av med fordonet. Dessutom kan ett omhändertagande av fordonet också förhindra uppkomsten av ytterligare fordonsrelaterade skulder, främst felparkeringsavgifter, hänförliga till det aktuella fordonet. Regeringen ska få meddela föreskrifter som ger staten och kommunerna möjlighet att i vissa fall flytta och omhänderta ett fordon som är parkerat i strid mot gällande föreskrifter och den registrerade ägaren har obetalda felparkeringsavgifter som överstiger ett visst belopp och som har lämnats för indrivning. Om ett fordon med anledning av den utökade möjligheten till flyttning och omhändertagande har tillfallit kommunen eller staten, är det enligt regeringen rimligt att det införs bestämmelser om att fordonets värde ska tillgodoräknas den enskilde genom avräkning mot dennes obetalda felparkeringsavgifter. Om det uppkommer ett överskott ska detta tillgodoräknas ägaren, i första hand genom avräkning på dennes skulder avseende flyttkostnader och felparkeringsavgifter. Vidare föreslås att kostnaderna för flyttningen ska ha företräde framför fordringar enligt den nya

lagen om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter, och ett omhändertaget fordon ska inte behöva lämnas tillbaka för rän den registrerade ägarens alla förfallna skulder avseende felparkeringsavgifter är betalade.

Den nya lagen och ändringarna i lagen om flyttning av fordon i vissa fall bör träda i kraft den 1 juli 2014 men bör inte tillämpas på sådana skatter och avgifter som har beslutats före ikraftträdandet. Det finns visserligen inget som hindrar retroaktiv lagstiftning i detta sammanhang (jfr 2 kap. 10 § regeringsformen). Ett ianspråktagande av ett fordon i enlighet med den nya lagen får dock anses medföra ett förhållandevis stort ingripande i den enskildes äganderätt. Det framstår därför som mindre lämpligt att låta bestämmelserna även omfatta skulder som har debiterats före ikraftträdandet.

Motionerna

I motion 2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S), som väcktes under den allmänna motionstiden 2012, föreslås ett tillkännagivande om ett aktivt agerande av regeringen mot fordonsmålvakter (yrkande 40). Det är enligt motionärerna viktigt att en proposition innehåller skarpa och tydliga förslag i linje med vad ansvariga myndigheter tidigare rekommenderat. Även i motion 2013/14:T517, som väcktes under den allmänna motionstiden 2013, har motionärerna ett likalydande förslag (yrkande 38).

Jan Lindholm och Maria Ferm (båda MP) föreslår i motion 2012/13:C300, som väcktes under den allmänna motionstiden 2012, ett tillkännagivande om att regeringen måste vidta åtgärder mot fordonsmålvakter. Enligt motionärerna finns det flera möjliga metoder att möta detta problem. En metod skulle kunna vara att införa en möjlighet för polisen eller Kronofogdemyndigheten att beslagta det fordon som använts vid trafikbrott om det samlade bötesbeloppet för en fordonsägare överstiger ett visst värde eller inte har betalats inom en viss tid.

I motion 2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD), som väcktes under den allmänna motionstiden 2012, föreslås ett tillkännagivande om att regeringen måste stoppa fordonsmålvakter vid fordonsrelaterade skulder genom att t.ex. införa en legal panträtt i fordon för skulder avseende trängelskatt, fordonsskatt och felparkeringsavgifter (yrkande 1), en rätt för stat och kommun att flytta felparkerade fordon om den registrerade ägaren har obetalda felparkeringsavgifter på mer än 10 000 kronor (yrkande 2) och ett körförbud vid obetalda fordons- och trängelskatter för skulder som är äldre än ett år (yrkande 3).

Motion 2012/13:C285 av Emma Carlsson Löfdahl (FP), som väcktes under den allmänna motionstiden 2012, innehåller också förslag på ett tillkännagivande om att regeringen ska vidta åtgärder så att Kronofogdemyndigheten och polisen kan omhänderta och sälja fordon som är belastade

med skulder för felparkeringsavgifter, trängselskatter, fordonsskatter och trafikförsäkringspremier. Även i motion 2013/14:C346, som väcktes under den allmänna motionstiden 2013, har motionärerna ett likalydande förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar de lagförslag som regeringen nu har lagt fram som syftar till att minska de restförda fordonsrelaterade skulderna till det allmänna och till att minska incitamentet att använda fordonsmålvakter.

Bestämmelserna i den nya lagen om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter kommer att begränsa möjligheten att undandra sig betalningsansvar genom att låta någon annan stå registrerad som ägare till ett fordon, och de kommer att effektivisera indrivningen av de fordonsrelaterade skulderna till det allmänna. Den utökade möjligheten till flyttning och omhändertagande av ett fordon innebär att det inte kommer bli lika attraktivt att bruka ett fordon som är belastat med fordonsrelaterade skulder om det finns en risk att man blir av med fordonet. Ett omhändertagande av fordonet kommer också att förhindra uppkomsten av ytterligare fordonsrelaterade skulder, främst felparkeringsavgifter, hänförliga till det aktuella fordonet.

Sammanfattningsvis anser utskottet att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta lagförslagen. Genom förslagen i propositionen får motionerna i huvudsak anses tillgodosedda och bör därför avslås.

Fler förslag om fordonsrelaterade skulder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med fler förslag om fordonsrelaterade skulder.

Jämför reservation 1 (S, SD, V).

Motionerna

I följdmotion 2013/14:C7 av Veronica Palm m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med lagförslag som innebär att personer med omfattande fordonsrelaterade skulder ska kunna vägras att registreras som ägare till fordon.

Markus Wiechel (SD) föreslår i följdmotion 2013/14:C6 ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som innebär förbud mot registrering av nya fordon av ägare med omfattande skulder.

Även i motion 2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD), som väcktes under den allmänna motionstiden 2012, föreslås ett tillkännagivande om att det utöver andra åtgärder mot fordonsmålvakter

bör införas en spärr mot nyregistrering av fordon om personen sedan tidigare har obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp (yrkande 4).

Propositionen

Bestämmelser om registrering av ägar- och fordonsuppgifter m.m. finns i lagen om vägtrafikregister och förordningen om vägtrafikregister. Registreringsmyndighet är Transportstyrelsen.

I rapporten av Transportstyrelsen och Kronofogdemyndigheten från 2009 föreslogs att Transportstyrelsen skulle ges möjlighet att vägra registrering av ägare till ett fordon om den nye ägaren sedan tidigare hade obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp.

Regeringen beslutade i mars 2010 i ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:23) att Vägtrafikregisterutredningen, utöver sitt uppdrag i kommittédirektiv 2008:53, närmare skulle analysera de legala förutsättningarna för att i vägtrafikregistret vägra registrera ägare med restförda fordonsrelaterade skulder av betydande belopp. Utredningen skulle i sitt arbete bl.a. utgå från Transportstyrelsens och Kronofogdemyndighetens rapport.

Utredningen resulterade i betänkandet Transportstyrelsens databaser på vägtrafikområdet – integritet och effektivitet (SOU 2010:76). I betänkandet görs en ingående genomgång av förutsättningarna för förslaget att vägra registrering av en ny ägare. Till sin hjälp hade utredningen anlitat en extern konsult för att så långt som möjligt kvantifiera och värdera de samhällsekonomiska effekterna som ett förslag om att vägra registrera en fordonsägare med betydande fordonsrelaterade skulder skulle innebära för myndigheter, näringsidkare och privatpersoner. Konsultens arbete redovisades i en rapport som finns som en bilaga till SOU 2010:76.

Utredningen drog i utredningsbetänkandet bl.a. följande slutsatser. Att införa en möjlighet att vägra registrering för den som redan tidigare visat uppenbar oförmåga eller ovilja att göra rätt för sig skulle till viss del minska problemet. En fordonsmålvalt skulle vara förbrukad när dennes sammanlagda fordonsrelaterade skulder överstiger det bestämda beloppet. Ytterligare fordon skulle inte kunna registreras med denne person som ägare. Det skulle i vart fall ha en försvårande inverkan på verksamheten med fordonsmålvalter. För att förslaget ska få önskad effekt krävs dock att den som säljer ett fordon först har kontrollerat om förvärvaren kan registreras som ägare till fordonet. Om denna kontroll underlåts och försäljningen sker till någon som inte kan registreras som ägare kommer överlåtarens att ha kvar ansvaret för fordonet, trots att detta är sålt och trots att denne inte längre har någon kontroll över hur det används. En möjlighet att vägra registrering av en fordonsägare med restförda fordonsrelaterade skulder på betydande belopp skulle således motverka problemet med obetalda fordonsrelaterade skulder och därmed även möjligheten att använda fordonsmålvalter. Problemet skulle dock inte lösas helt. Det kan

också finnas en risk för att rekryteringen av nya fordonsmålvakter skulle öka eftersom en fordonsmålvalt skulle vara förbrukad när dennes fordonsrelaterade och obetalda skulder passerade beloppsgränsen. Av samma skäl kan det också finnas en risk för att användningen av ofrivilliga fordonsmålvakter skulle öka, dvs. att andras personuppgifter i högre grad än i dag olovligt skulle utnyttjas i anmälningar om ägarbyte.

Utredningen pekade också på att förslaget inte var förenligt med de allmänna strävandena efter en regelförenkling i samhället. Utredningen konstaterade vidare att de nackdelar som förslaget skulle medföra, främst för privatpersoner och näringsidkare, övervägde fördelarna med det och förordade därför inte att en möjlighet att vägra registrering av en ägare med stora fordonsrelaterade skulder skulle genomföras, även om det sannolikt skulle ha en viss försvårande inverkan på verksamheten med fordonsmålvakter. Av konsultrapporten framgår även att ett genomförande av förslaget skulle föra med sig betydande samhällsekonomiska kostnader som framför allt kommer att drabba privatpersoner och bilbranschen. Om beloppsgränsen skulle bestämmas till ett förhållandevis högt belopp, lämpligen 50 000 kronor, så innebär det att de sammanlagda samhällsekonomiska kostnaderna under en femårsperiod kunde uppskattas till ca 443 miljoner kronor, medan de kvantifierbara vinsterna under samma period endast kunde uppskattas till ca 88 miljoner kronor. Utredningen framhöll att en kontroll av en tilltänkt förvärvare av ett fordon alltid skulle behöva göras, vilket med hänsyn till det stora antalet ägarbyten av fordon som sker per år skulle medföra en betydande total tidsåtgång och merkostnader. Det bör också beaktas att ett flertal remissinstanser var kritiska till förslaget. Flera av de externa intressenter som den anlitade konsulten var i kontakt med var också tveksamma eller uttalat negativa till förslaget.

I propositionen framför regeringen att den delar Vägtrafikregisterutredningens bedömning som redovisats ovan. De stora nackdelar som förslaget skulle medföra, främst för privatpersoner och näringsidkare, uppväger inte de eventuella fördelarna. Någon möjlighet att vägra registrering av en ny ägare på grund av kvarstående fordonsrelaterade skulder bör enligt regeringen därför inte införas.

Utskottets ställningstagande

De lagförslag som utskottet ställt sig bakom ovan syftar till att minska de restförda fordonsrelaterade skulderna till det allmänna och till att minska incitamentet att använda fordonsmålvakter. I motionerna läggs det fram förslag på fler åtgärder. Det föreslås att regeringen ska återkomma med lagförslag som innebär att det ska införas en möjlighet att vägra registrering av ägare till ett fordon, om den nye ägaren sedan tidigare har obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp.

Enligt utskottet skulle en möjlighet att vägra registrering av ny ägare på grund av kvarstående fordonsrelaterade skulder i viss mån motverka problemet med obetalda fordonsrelaterade skulder och därmed även möjligheten att använda fordonsmålvakter. Problemet skulle dock inte lösas helt. Utskottet vill peka på att det också kan finnas en risk för att rekryteringen av nya fordonsmålvakter skulle öka eftersom en fordonsmålvalt skulle vara förbrukad när dennes fordonsrelaterade och obetalda skulder passerar beloppsgränsen. Av samma skäl kan det också finnas en risk för att användningen av ofrivilliga fordonsmålvakter skulle öka, dvs. att andras personuppgifter i högre grad än i dag olovligen skulle utnyttjas i anmälningar om ägarbyte.

Motionärernas förslag är heller inte förenligt med de allmänna strävandena efter en regelförenkling i samhället. Ett genomförande av förslaget skulle också föra med sig betydande samhällsekonomiska kostnader som framför allt skulle drabba privatpersoner och bilbranschen. Därtill kommer att ett flertal remissinstanser var kritiska till förslaget.

Med det sagda delar utskottet regeringens bedömning att de stora nackdelar som förslaget skulle medföra, främst för privatpersoner och näringsidkare, inte uppväger de eventuella fördelarna. Motionerna bör därför avslås.

Hinder mot registrering av minderåriga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om hinder mot registrering av minderåriga som uppges äga ett fordon. Utskottet hänvisar till den ändring som genomförts.

Jämför reservation 2 (S, V).

Bakgrund

Enligt 4 a § lagen (2001:558) om vägtrafikregister ska, när ett barn uppges äga ett fordon, barnets förmyndare i stället för barnet självt registreras i vägtrafikregistret. Undantag gäller för fordon som barnet självt har behörighet att framföra. Bestämmelsen, som infördes den 1 oktober 2006, medför att betalningsskyldighet som vilar på den registrerade ägaren, t.ex. för felparkeringsavgift och fordonsskatt, belastar förmyndaren och inte barnet.

Motionen

I motion 2013/14:C465 av Yilmaz Kerimo (S), som väcktes under den allmänna motionstiden 2013, föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till att införa ett förbud mot registrering av fordon på min-

deråriga barn. Motionären anser att det inte finns någon anledning för minderåriga barn att få registreras som ägare till fordon som används i trafiken.

Tidigare behandling

Liknande motionsförslag om barns skuldsättning har behandlats av utskottet vid flera tillfällen, senast våren 2012 i betänkande 2011/12:CU16. Utskottet ansåg att motionären fick anses tillgodosedd genom de ändringar som hade genomförts. Det ansågs därför inte nödvändigt med någon åtgärd från riksdagens sida och motionsförslaget borde avslås. Riksdagen följde utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att motionären får anses tillgodosedd genom den lagändring som beslutades 2006. Det kan därför inte anses nödvändigt med någon åtgärd från riksdagen. Motionsförslaget bör därför avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fler förslag om fordonsrelaterade skulder, punkt 2 (S, SD, V)

av Veronica Palm (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Markus Wiechel (SD), Marianne Berg (V) och Lars Eriksson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 4,

2013/14:C6 av Markus Wiechel (SD) och

2013/14:C7 av Veronica Palm m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi kan konstatera att problemen med fordonsmålvakter är omfattande. En person kan stå som ägare till hundratals fordon utan att betala felparkeringsavgifter, trängselskatt eller fordonsskatt och dessutom sakna utmätningsbara tillgångar.

I rapporten av Transportstyrelsen och Kronofogdemyndigheten från 2009 föreslogs att Transportstyrelsen skulle ges möjlighet att vägra registrering av ägare till ett fordon, om den nye ägaren sedan tidigare hade obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp. Regeringen har valt att inte gå fram med detta förslag med motiveringen att de stora nackdelar som förslaget skulle medföra, främst för privatpersoner och näringsidkare, inte uppväger de eventuella fördelarna.

Enligt vår uppfattning är det en mycket angelägen fråga att försvåra användningen av fordonsmålvakter. Vägtrafikregisterutredningen gjorde också bedömningen att ett införande av en möjlighet att vägra registrering av en ny fordonsägare i vart fall skulle ha en försvårande inverkan på verksamheten med fordonsmålvakter. Vikten av att ytterligare försvåra användningen av fordonsmålvakter får därför anses uppväga de eventuella nackdelar som kan uppstå för privatpersoner och näringsidkare. Vi föreslår

därför att regeringen ska återkomma med lagförslag som innebär att personer med omfattande fordonsrelaterade skulder ska kunna vägras att registreras som ägare till fordon.

Det som vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär bifall till motion 2012/13:C308 yrkande 4, 2013/14:C6 och 2013/14:C7.

2. Hinder mot registrering av minderåriga, punkt 3 (S, V)

av Veronica Palm (S), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Yilmaz Kerimo (S), Marianne Berg (V) och Lars Eriksson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:C465 av Yilmaz Kerimo (S).

Ställningstagande

I lagstiftningen har vissa ändringar genomförts i syfte att minska risken för missbruk av barns tillgångar, bl.a. den ändring som gjordes 2006 i lagen om vägtrafikregister.

I dag kan ett fordon under vissa omständigheter fortfarande registreras på ett barn. Det finns ingen anledning till att barn ska kunna registreras som ägare till fordon som används i trafiken. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att det blir ett förbud mot registrering av fordon på minderåriga.

Det som vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär bifall till motion 2013/14:C465.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:176 Fordonsrelaterade skulder:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall.

Följdmotionerna

2013/14:C6 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som innebär förbud mot registrering av nya fordon av ägare med omfattande skulder.

2013/14:C7 av Veronica Palm m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag som innebär att personer med omfattande fordonsrelaterade skulder ska kunna vägras att registreras som ägare till fordon.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:C285 av Emma Carlsson Löfdahl (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda möjligheterna för Kronofogdemyndigheten och polisen att omhänderta och sälja fordon som är belastade med skulder för felparkeringsavgifter, trängselskatter, fordonsskatter och trafikförsäkringspremier.

2012/13:C300 av Jan Lindholm och Maria Ferm (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om s.k. bilmålvakter.

2012/13:C308 av Kent Ekeröth och Sven-Olof Sällström (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om legal panträtt i fordon.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt att flytta felparkerade fordon.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om körförbud vid obetalda skatter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om spärr för nyregistrering av fordon.

2012/13:T477 av Anders Ygeman m.fl. (S):

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett aktivt agerande mot fordonsmålvakter.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:C346 av Emma Carlsson Löfdahl (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda möjligheterna för Kronofogdemyndigheten och polisen att omhänderta och sälja fordon som är belastade med skulder för felparkeringsavgifter, trängselskatter, fordonsskatter och trafikförsäkringspremier.

2013/14:C465 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot registrering av bilar på minderåriga barn.

2013/14:T517 av Anders Ygeman m.fl. (S):

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett aktivt agerande mot fordonsmålvakter.

BILAGA 2**Regeringens lagförslag****1 Förslag till lag om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter**

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller rätt att ta fordon i anspråk för betalning av

1. statens eller en kommuns fordringar på avgift enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift,
2. statens fordringar på trängselskatt eller avgift enligt lagen (2004:629) om trängselskatt,
3. statens fordringar på fordonsskatt eller avgift avseende fordonsskatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227), och
4. statens fordringar på skatt eller avgift enligt lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt.

2 § Vid indrivning av sådana fordringar som anges i 1 § får Kronofogdemyndigheten besluta att ta i anspråk det fordon som skatten eller avgiften avser för betalning av gäldenärens skuld om

1. gäldenären saknar utmätningsbara tillgångar som räcker till betalning av skulden, och
2. fordonet inte tillhör eller kan anses tillhöra gäldenären enligt bestämmelserna i utsökningsbalken.

I fråga om ianspråktagande enligt första stycket är i övrigt bestämmelserna om utmätning i utsökningsbalken tillämpliga. Det som föreskrivs i annan lag om utmätning tillämpas även för ianspråktagande.

3 § Uppgift om Kronofogdemyndighetens beslut ska föras in i vägtrafikregistret enligt 6 § lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014, men tillämpas inte på sådana skatter och avgifter som har beslutats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall

dels att 6 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om rätt för staten eller för en kommun att i vissa fall flytta ett fordon som är parkerat i strid mot föreskrifter om parkering eller stannande enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift, om fordonets ägare har obetalda och förfallna skulder avseende avgifter enligt samma lag.

6 §¹

Ett fordon som förvaras på en särskild uppställningsplats tillfaller kommunen om beslutet om flyttning har verkställts av en kommunal myndighet och i annat fall staten om

1. ägaren har delgetts sådan underrättelse som avses i 5 § och inte hämtat fordonet inom en månad därefter,

2. ägaren inte har hämtat fordonet inom tre månader efter det att kungörelse skedde enligt 5 §, eller

3. ägaren får anses ha uppgett sin rätt till fordonet.

Fordonsvrak som har flyttats tillfaller omedelbart kommunen eller staten.

Värdet av ett fordon som flyttas med stöd av 2 a § och som därefter tillfaller staten eller kommunen enligt första stycket ska, efter det att kostnaderna enligt 7 § betalats, tillgodoräknas ägaren genom avräkning mot dennes obetalda och förfallna avgifter enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift. Avräkning ska i första hand ske mot de äldsta skulderna.

¹ Senaste lydelse 2003:637.

8 §

Fordon som förvaras på en särskild uppställningsplats behöver inte lämnas ut förrän kostnaderna enligt 7 § betalats.

Ett fordon som förvaras på en särskild uppställningsplats behöver inte lämnas ut förrän kostnaderna enligt 7 § har betalats. Vid exekutiv försäljning har kostnader enligt 7 § företräde framför sådan fordran som avses i lagen (2014:xxx) om rätt att ta fordon i anspråk för fordringar på vissa skatter och avgifter.

Ett fordon som har flyttats med stöd av 2 a § och som inte är utmätt behöver inte heller lämnas ut förrän de förfallna avgifter, som ägaren är betalningsansvarig för enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift, har betalats.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014, men tillämpas inte på sådana skatter och avgifter som har beslutats före ikraftträdandet.